

Наприклад, дитина, в якій виявлено злоякісну пухлину, не може бути усиновлена іноземцями, доки ця пухлина не дійде II – IV стадії, а доброякісні пухлини взагалі до переліку не включені. Виходячи з логіки законодавця, дитині з онкологічним захворюванням краще залишатися в дитячому будинку і чекати на українську родину, аніж бути усиновленою іноземцями і розпочати інтенсивне лікування з новими батьками за кордоном, де в багатьох випадках є можливість знайти кращі засоби для лікування [3, с. 20].

Таким чином, можна зазначити, що на сьогоднішній день законодавство України щодо усиновлення за участю іноземців у багатьох аспектах не відповідає стандартам захисту прав дитини, встановленим Гаазькою конвенцією. Тому Україні слід відповідально підійти до удосконалення норм чинного законодавства, та вирішити питання пов'язаного з приєднанням до Гаазької Конвенції та акредитації міжнародних організацій з усиновлення на території України, врахувавши при цьому думки практиків, науковців та досвід зарубіжних країн.

Список використаних джерел:

1. Губанова О. В. Організаційно-правове регулювання усиновлення в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. 12.00.07 / Губанова Ольга Валеріївна. – Київ : Б.в., 2011. – 20 с.
2. Малиновська Т. М. Захист прав та інтересів дитини у сфері міжнародного усиновлення / Т. М. Малиновська // Наше право. – 2016. – № 1. – С. 185-189. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nashp_2016_1_34
3. Липець Л. В. Міжнародне усиновлення: проблеми та шляхи вирішення / Л. В. Липець // Юридична наука. – 2015. – № 5. – С. 16-28.

Лишеньок В.К.

студентка,

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ПАТРОНАТ ЯК АЛЬТЕРНАТИВНА ФОРМА ВЛАШТУВАННЯ ДІТЕЙ

Дитинство – це найважливіший період у житті людини, саме в цей час вона формується психологічно, фізично, інтелектуально, набуває всі необхідні вміння та навички. Для повноцінного розвитку дитині необхідна сім'я, тому держава здійснює систему заходів щодо охорони дитинства та намагається забезпечити кожну дитину сім'єю за допомогою визначених законодавством форм державної турботи. Однією з таких форм влаштування дітей – сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування є патронат.

Варто зазначити, що патронат є актуальним, але не новим інститутом для права України, його виникнення збігається у часі з першими спробами кодифікації норм сімейного права і належить до тих інститутів, які то включалися до законодавства, то навпаки виключалися з нього. У працях деяких вчених патронат у зв'язку зі своїм комплексним характером взагалі розглядався як різновид відносин, притаманних для опіки та піклування [1, с. 57].

Тривалий час патронат був предметом наукових дискусій, зумовлених проблемами правого регулювання даного інституту, зокрема відсутністю визначення поняття «патронату», чітких вимог до форми та змісту договору про патронат, розміру оплати праці патронатного вихователя. Втім, у 2016 році інститут патронату зазнає суттєвого реформування, яке було зумовлене збільшенням кількості дітей, які залишилися без батьківського піклування (зокрема, внаслідок воєнних дій в зоні АТО) і відповідно потребою у негайному влаштуванні цих дітей до вирішення питання про їх наступну долю (зокрема, про передання їх на усиновлення, встановлення над ними опіки (піклування)). Тому дослідження сутності та особливостей патронату після внесених змін є актуальним питанням.

Відповідно до статті 252 Сімейного кодексу України патронат над дитиною – це тимчасовий догляд, виховання та реабілітація дитини в сім'ї патронатного вихователя на період подолання дитиною, її батьками або іншими законними представниками складних життєвих обставин. Перелік таких складних життєвих обставин було затверджено Постановою Кабінету Міністрів України, зокрема до сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах належать сім'ї (особи), які не можуть самостійно подолати або мінімізувати негативний вплив таких обставин як відсутність житла, призначеного та придатного для проживання, жорстоке поводження з дитиною в сім'ї, відбування покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк, взяття під варту одного з членів сім'ї (особи) тощо [2]. Однією з підстав дитини на облік дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, є переміщення дитини-сироти або дитини, позбавленої батьківського піклування, з тимчасово окупованої території або району проведення антитерористичної операції.

Варто зазначити, що влаштування дитини у сім'ю патронатного вихователя має певні особливості. Зокрема, рішення про запровадження послуги з патронату над дитиною приймають районні, районні у м. Києві та Севастополі держадміністрації, виконавчі органи міських рад з урахуванням потреб населення відповідної адміністративно-територіальної одиниці. Безпосередньо функція з організації надання такої послуги покладається на певний соціальний заклад, який здійснює заходи щодо пошуку кандидатів у патронатні вихователі, їх первинного відбору, обстежує умови проживання їх сімей, проводить оцінку потреб дитини та її сім'ї та найголовніше – готує рекомендації про доцільність або недоцільність повернення дитини у свою сім'ю за результатами роботи із сім'єю.

Дитина, яка опинилася у складних життєвих обставинах, буде безпосередньо проживати у сім'ї патронатного вихователя. Термін перебування дитини у такій сім'ї не може перевищувати 3 місяців. Проте за наявності певних виняткових обставин такий термін може бути продовжений, втім максимальний строк перебування дитини у сім'ї патронатного вихователя становить 6 місяців.

Патронатний вихователь – це особа, яка за участю членів сім'ї надає послуги з догляду, виховання та реабілітації дитини у своїх сім'ї. Патронатним вихователем може бути громадянин України, який має досвід

виховання дитини, відповідні житлові умови для надання послуг з догляду, виховання та реабілітації дитини у своєму помешканні. Пошук кандидатів у патронатні вихователі проводиться шляхом інформаційних кампаній, співбесід і консультацій з особами, які виявили бажання виконувати обов'язки патронатного вихователя. Для отримання статусу патронатного вихователя кандидат у патронатні вихователі повинен пройти первинний відбір (у соціальному закладі) та обов'язкове навчання за програмою, затвердженою Міністерством соціальної політики, разом з повнолітнім членом своєї сім'ї, що також братиме участь у наданні послуги патронату над дитиною. Варто звернути увагу, що програма обов'язкового навчання патронатного вихователя ще не була затверджена [3].

Підставою виникнення відносин патронату є відповідний договір між органом опіки та піклування та патронатним вихователем. Правова природа даного договору є досить невизначеною. Одні науковці вважають, що цей договір є цивільно-правовим, інші розглядають його як договір сімейно-правовий, а дехто вважає, що договір про патронат містить у собі ознаки як цивільно-правового, так і сімейно-правового договору. Так, можна виділити деякі спільні риси даного договору та цивільно-правового, зокрема: оплатність, двосторонність, строковість, проте, на думку Кмецінської У. В. договір про патронат є правочином, який спрямований на надання специфічної послуги щодо догляду та виховання дітей, що є сферою саме сімейного права [4, с. 26].

Сторонами договору про надання послуги з патронату над дитиною є орган опіки та піклування, патронатний вихователі та батьки/законні представники (в разі влаштування дитини за їх згодою). Відповідно у Типовому договорі про патронат чітко встановлюються обов'язки та права вихователя, органу опіки та піклування, законних представників, відповідальність сторін, порядок розв'язання спорів. Надання послуги з патронату над дитиною оплачується відповідно до Порядку оплати послуг патронатного вихователя та виплати соціальної допомоги на утримання дитини в сім'ї патронатного вихователя. Даний Порядок передбачає виплату соціальної допомоги на утримання дитини в сім'ї патронатного вихователя, грошового забезпечення патронатного вихователя та здійснення видатків на сплату єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування за патронатного вихователя на період 2017-2018 років.

Соціальна допомога використовується патронатним вихователем для забезпечення повноцінного харчування, виховання, навчання та розвитку дитини відповідно до її потреб. Така допомога виплачується на кожну влаштовану в сім'ю патронатного вихователя дитину у розмірі двох прожиткових мінімумів для дітей відповідного віку на місяць. Розмір грошового забезпечення, яким власне і оплачується послуга патронатного вихователя, становить п'ять прожиткових мінімумів для працездатних осіб на місяць (у певних випадках даний розмір збільшується у зв'язку з особливостями дитини, наприклад, якщо вона є інвалідом) [5].

Отже, патронат є особливою формою влаштування, метою якої є забезпечення захисту прав дитини, яка через складні життєві обставини

тимчасово не може проживати разом з батьками/законними представниками, надання їй та її сім'ї послуг, спрямованих на повернення у сім'ю відповідно до найкращих інтересів дитини.

Правове регулювання патронату зазнало суттєвого реформування, яке було направлене на виправлення суперечностей та заповнення прогалин, які виникали при застосуванні даного інституту на практиці. Варто зазначити, що внаслідок цього змінилося розуміння сутності поняття «патронат», було встановлено строк передачі дитини у сім'ю патронатного вихователя, а також чіткі вимоги до змісту договору про патронат та його форми (обов'язково – письмової), розмір оплати праці патронатного вихователя.

Втім, необхідно прийняти єдину програму обов'язкового навчання патронатних вихователів, розширити мережу сімей патронатних вихователів та здійснити аналіз результатів здійснення патронату над дитиною. На нашу думку, з часом патронат може стати ефективною формою влаштування дитини, якщо буде відпрацьовано технологію надання послуг з патронату над дитиною та механізм фінансування сімей патронатних вихователів.

Список використаних джерел:

1. Мироненко В. П. Патронат як форма влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування / В. П. Мироненко // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2013. – № 3. – С. 56-63.
2. Порядок виявлення сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах, надання їм соціальних послуг та здійснення соціального супроводу таких сімей (осіб): затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 21 листопада 2013 р.
3. Порядок створення та діяльності сім'ї патронатного вихователя, влаштування, перебування дитини в сім'ї патронатного вихователя: затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 16 березня 2017 р. № 148.
4. Кмецінська У. В. Патронат над дітьми як форма влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування / У. В. Кмецінська // Юридичний науковий електронний журнал. – 2016. – № 1. – С. 25-28.
5. Порядок оплати послуг патронатного вихователя та виплати соціальної допомоги на утримання дитини в сім'ї патронатного вихователя: затверджено Постановою Кабінету Міністрів України «Деякі питання здійснення патронату над дитиною» від 16 березня 2017 р. № 148.

Марченко А.Ю.

студент,

*Київський національний університет
імені Тараса Шевченка*

ПОНЯТТЯ ТА ЗМІСТ ІНСТИТУТУ ПРИПИНЕННЯ ШЛЮБУ В СІМЕЙНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ

Шлюб як союз чоловіка та жінки має певну мету. Вона, як правило, полягає у народженні і вихованні дітей, взаємній допомозі членами сім'ї один одному, створенні осередку емоційного задоволення, переданні досвіду